

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาสภาพ ปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอน วิชาพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของพระสงฆ์ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยมีการเรียงลำดับรายละเอียดดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. การวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อความเข้าใจตรงกันในการแปลความหมาย ผู้วิจัยขอกำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

$\bar{X}$	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ยระดับสภาพและปัญหา
S.D.	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนระดับสภาพและปัญหา
n	แทน	จำนวนของกลุ่มตัวอย่าง
F	แทน	ค่าสถิติทดสอบเอฟ (F-test)
t	แทน	ค่าสถิติทดสอบที (t-test)
*	แทน	การมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานสถานภาพของพระสงฆ์

ตอนที่ 2 สภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอน วิชาพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของพระสงฆ์ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบปัญหาการจัดการเรียนการสอน วิชาพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของพระสงฆ์ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1

ตอนที่ 4 แนวทางการแก้ปัญหาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน วิชาพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของพระสงฆ์ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอเป็นตอนๆ ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานสถานภาพของพระสงฆ์

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ พระสงฆ์ผู้สอนวิชาพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สระบุรีเขต 1 ปรากฏผลดังตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนและร้อยละจำแนกตามสถานภาพของพระสงฆ์

สถานภาพ	จำนวน (n=198)	ร้อยละ
1. อายุพรรษา		
ต่ำกว่า 5 พรรษา	51	25.80
ระยะเวลา 5-10 พรรษา	88	44.40
ระยะเวลา 10 พรรษา	59	29.80
2. ตำแหน่ง		
เจ้าคณะตำบล	4	02.00
เจ้าอาวาส	12	06.10
รองเจ้าอาวาส	1	00.50
ผู้ช่วยเจ้าอาวาส	8	04.00
พระครูสัญญาบัตร		
พระปลัด	1	00.50
พระสมุห์	3	01.50
พระใบฎีกา	6	03.00
พระสังฆรักษ์		
พระธรรมทูต		
ครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน	163	82.30
วุฒิทางการศึกษา		
พระปริยัติธรรม (แผนกธรรม)		
นักธรรมชั้นตรี	2	01.00
นักธรรมชั้นโท	1	00.50
นักธรรมชั้นเอก	195	98.50

ตาราง 1 (ต่อ)

สถานสภาพ	จำนวน (n=198)	ร้อยละ
พระปริยัติธรรม (แผนกบาลี)		
เปรียญธรรม 1-2 ประโยค	24	12.10
เปรียญธรรม 3 ประโยค	13	06.60
เปรียญธรรม 4 ประโยค	5	02.50
เปรียญธรรม 5 ประโยค	7	03.50
เปรียญธรรม 6 ประโยค	9	04.50
เปรียญธรรม 7 ประโยค	5	02.50
เปรียญธรรม 8 ประโยค	2	01.00
เปรียญธรรม 9 ประโยค	1	00.50
แผนกสามัญศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	87	43.90
ปริญญาตรี	89	44.90
สูงกว่าปริญญาตรี	22	11.10
ประสบการณ์สอนในโรงเรียน		
ต่ำกว่า 5 ปี	90	45.50
ระยะเวลา 5-10 ปี	90	45.50
ระยะเวลา 10 ปีขึ้นไป	18	09.10
ระดับการจัดการศึกษา		
โรงเรียนระดับประถมศึกษา	140	70.70
โรงเรียนระดับมัธยมศึกษา	58	29.30
ขนาดของโรงเรียนที่สอน		
โรงเรียนขนาดเล็ก	96	48.50
โรงเรียนขนาดกลาง	50	25.30
โรงเรียนขนาดใหญ่	52	26.30

จากตาราง 1 พบว่า สถานภาพของพระสงฆ์ ส่วนใหญ่มีอายุพรรษา 5-10 พรรษา คิดเป็นร้อยละ 44.40 รองลงมา มีอายุพรรษา 10 พรรษา คิดเป็นร้อยละ 29.80 มีตำแหน่งทางคณะสงฆ์ ส่วนใหญ่เป็นครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 82.30 และรองลงมา คือ

เป็นเจ้าของอาวาส คิดเป็นร้อยละ 06.10 มีวุฒิทางการศึกษา พระปริยัติธรรม (แผนกธรรม) ส่วนใหญ่จบหลักสูตรนักรธรรมชั้นเอก คิดเป็นร้อยละ 98.50 และรองลงมา นักรธรรมชั้นตรี คิดเป็นร้อยละ 01.00 จบหลักสูตรพระปริยัติธรรม (แผนกบาลี) เป็นเปรียญธรรม 1-2 ประโยค คิดเป็นร้อยละ 12.10 รองลงมา เป็นเปรียญธรรม 3 ประโยค คิดเป็นร้อยละ 06.60 และส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาแผนกสามัญศึกษา ระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 44.90 รองลงมา ต่ำกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 43.90 มีประสบการณ์สอนในโรงเรียน ต่ำกว่า 5 ปี และระยะเวลา 5-10 ปี เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 45.50 รองลงมา คือ ระยะเวลา 10 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 09.10 ส่วนใหญ่สอนในโรงเรียนระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 70.70 รองลงมา เป็นโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 29.30 และเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก คิดเป็นร้อยละ 48.50 รองลงมา เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 26.30 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 สภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอน วิชาพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของพระสงฆ์ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1

การศึกษาระดับสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอน วิชาพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของพระสงฆ์ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 ได้ศึกษาจากสภาพการปฏิบัติงานและปัญหาการปฏิบัติงาน ด้านการจัดการเรียนการสอน ซึ่งจำแนกออกเป็น 4 ด้าน คือ 1) ด้านการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน 2) ด้านการออกแบบและพัฒนาการเรียนการสอน 3) ด้านการดำเนินการจัดการเรียนการสอน 4) ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน ปραกฏผลดังตาราง 2-6

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับการปฏิบัติและระดับปัญหาการจัดการเรียนการสอน วิชาพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของพระสงฆ์ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 ด้านการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน

ที่	ด้านการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน	ระดับปฏิบัติ		ระดับปัญหา					
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับ	แปลผล	อันดับ		
1.	ศึกษาความเข้าใจเกี่ยวกับจุดประสงค์การเรียนรู้ตามหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544	3.88	0.78	มาก	9	2.03	0.92	น้อย	3
2.	ศึกษาทำความเข้าใจ และวิเคราะห์ มาตรฐานการเรียนรู้สาระ ศาสนา ศีลธรรมจริยธรรม อย่างชัดเจน	4.02	0.73	มาก	5	2.21	0.98	น้อย	1
3.	การสำรวจสภาพแวดล้อม โรงเรียน ชุมชน สังคม และ สิ่งแวดล้อม เพื่อพัฒนาการจัดเรียนการสอน ให้สอดคล้องกับ สถานการณ์ปัจจุบัน	4.11	0.84	มาก	1	2.04	1.13	น้อย	2
4.	การสำรวจปัญหาการเรียนการสอน และวิเคราะห์สาเหตุของ ปัญหา มีการจัดลำดับความต้องการ ความจำเป็นในการ พัฒนาการเรียนการสอน	3.89	0.81	มาก	8	1.87	1.07	น้อย	6
5.	การสำรวจทรัพยากรที่ใช้ในการเรียนการสอน ว่ามีความ เหมาะสมกับการพัฒนานักเรียนได้เรียนรู้ได้เต็มศักยภาพ และ สอดคล้องกับแนวการจัดการเรียนการสอนตาม พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542	3.93	0.79	มาก	7	2.01	0.99	น้อย	4

ตาราง 2 (ต่อ)

ที่	ด้านการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน	ระดับปฏิบัติ		ระดับปัญหา			
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
6.	การศึกษาข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนทุกคนก่อนจัดการเรียนการสอนเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายใน พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542	3.93	0.77	2.03	1.06	น้อย	3
7.	การรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล โดยการสังเกตพฤติกรรม ใช้กิจกรรม แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์	4.09	0.92	1.84	0.92	น้อย	7
8.	การสำรวจความต้องการในการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ นักเรียน ผู้ปกครอง ครู ผู้บริหารโรงเรียน และสังคมโดยรวม	4.01	0.90	1.90	1.02	น้อย	5
9.	การสำรวจความต้องการทางกายภาพ ได้แก่ สภาพทั่วไปของโรงเรียน	4.09	0.83	1.83	0.98	น้อย	8
10.	การสำรวจความต้องการทางสังคม สภาพการอยู่ร่วมกันระบียบกฎเกณฑ์ของนักเรียนในโรงเรียนที่เข้าไปสอน	4.06	0.89	1.82	0.96	น้อย	9
11.	การสำรวจความต้องการทางจิตวิทยา สภาพการจัดการเรียนการสอนที่สนใจ และเสริมสร้างเจตคติที่ดีต่อการเรียน	4.11	0.85	2.01	0.87	น้อย	4
12.	การสำรวจความต้องการทางกิจกรรม สภาพการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้	4.04	0.65	1.90	0.83	น้อย	5
	ภาพรวม	4.01	0.81	1.95	0.98	น้อย	

จากตาราง 2 พบว่า พระสงฆ์สอนวิชาพระพุทธศาสนา ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน ด้านการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.01, S.D. = 0.81$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด อันได้แก่ การสำรวจสภาพแวดล้อม โรงเรียน ชุมชน สังคม และสิ่งแวดล้อม เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน และการสำรวจความต้องการทางจิตวิทยา สภาพการจัดการเรียนการสอนที่จริงจัง และเสริมสร้างเจตคติที่ดีต่อการเรียน มีค่าเท่ากับ ($\bar{X} = 4.11, S.D. = 0.85$); ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด อันได้แก่ ศึกษาคความเข้าใจเกี่ยวกับจุดประสงค์การเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ($\bar{X} = 3.88, S.D. = 0.78$)

พระสงฆ์สอนวิชาพระพุทธศาสนา ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติงาน ด้านการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน โดยภาพรวมมีปัญหอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.95, S.D. = 0.98$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อันได้แก่ ศึกษาคความเข้าใจและวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้สาระศาสตร์ธรรมจริยธรรม อย่างชัดเจน ($\bar{X} = 2.21, S.D. = 0.98$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด อันได้แก่ การสำรวจความต้องการทางสังคม สภาพการอยู่ร่วมกัน ระเบียบกฎเกณฑ์ของนักเรียนที่เข้าไปสอน ($\bar{X} = 1.82, S.D. = 0.96$)

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับการจัดกาเรียนการสอน วิชาพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของพระสงฆ์ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 ด้านการออกแบบและพัฒนาการเรียนการสอน

ที่	ด้านการออกแบบและพัฒนาการเรียนการสอน	ระดับปฏิบัติ		ระดับปัญหา					
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับ	แปลผล	อันดับ		
1.	การเขียนจุดประสงค์การเรียนการสอนอย่างชัดเจนว่าจะสอนอะไรกับนักเรียน เพื่อพัฒนาพฤติกรรมนักเรียน 3 ด้าน คือ สติปัญญา ทักษะ และเจตคติ	3.89	0.73	มาก	9	2.02	0.86	น้อย	1
2.	การกำหนดเนื้อหาสาระการเรียนการสอน มีเกณฑ์พิจารณา คือ ความต่อเนื่องของเนื้อหาสาระ เรียงลำดับก่อนหลัง การบูรณาการหน่วยการเรียนรู้ และแบ่งประเภทเนื้อหาชัดเจน	3.91	0.68	มาก	8	1.98	0.87	น้อย	2
3.	มีการวางแผนการจัดการเรียนการสอนไว้ล่วงหน้าทุกครั้ง	4.00	0.75	มาก	4	1.94	0.72	น้อย	4
4.	การกำหนดวิธีสอนหรือเทคนิคการสอนที่หลากหลายอย่างชัดเจนและเหมาะสมกับเนื้อหาสาระ	3.95	0.64	มาก	7	1.97	0.80	น้อย	3
5.	การกำหนดนวัตกรรมและสื่อการเรียนการสอน สิ่งประดิษฐ์ใหม่ๆ เชื่อมโยงให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ตรงตามเป้าหมายของหลักสูตรและมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น	3.95	0.64	มาก	7	1.91	0.89	น้อย	5
6.	การกำหนดวิธีการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน	3.91	0.75	มาก	8	1.65	0.82	น้อย	11
7.	การกำหนดการจัดเนื้อหาและเอกสารประกอบหลักสูตรเพื่อให้สอดคล้องสัมพันธ์กับการวางแผนการสอน	3.98	0.64	มาก	6	1.70	0.82	น้อย	10

ตาราง 3 (ต่อ)

ที่	ด้านการออกแบบและพัฒนาการเรียนการสอน	ระดับปฏิบัติ		ระดับปัญหา			
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
8.	การทำหนดแผนการสอนครอบคลุมกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตรวิชาพระพุทธศาสนา	3.99	0.60	5	1.75	น้อย	7
9.	การทำหนดการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสอดคล้องกับแผนการสอนในรายวิชาพระพุทธศาสนา	4.08	0.66	1	1.72	น้อย	9
10.	มีความเข้าใจในการเขียนและทำแผนการสอน	4.01	0.69	3	1.76	น้อย	6
11.	การพัฒนาคุณภาพของการจัดการเรียนการสอน ซึ่งมีการปรับปรุงข้อบกพร่องให้ดีขึ้น	4.03	0.62	2	1.74	น้อย	8
ภาพรวม		3.97	0.67	มาก	1.83	0.85	น้อย

จากตาราง 3 พบว่า พระสงฆ์ผู้สอนวิชาพระพุทธศาสนา ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติงาน ด้านการออกแบบและพัฒนาการเรียนการสอน โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.97, S.D. = 0.67$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด อันดับ 1 คือ ข้อที่ 9 ได้แก่ การกำหนดการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสอดคล้องกับแผนการสอนในรายวิชาพระพุทธศาสนา ($\bar{X} = 4.08, S.D. = 0.66$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด อันดับสุดท้าย คือ ข้อที่ 1 ได้แก่ การเขียนจุดประสงค์การเรียนการสอนอย่างชัดเจนว่าจะสอนอะไรกับนักเรียน เพื่อพัฒนาพฤติกรรมนักเรียน 3 ด้าน คือ สติปัญญาทักษะ และเจตคติ ($\bar{X} = 3.89, S.D. = 0.73$)

พระสงฆ์ผู้สอนวิชาพระพุทธศาสนา ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติงานด้านการออกแบบและพัฒนาการเรียนการสอน โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.83, S.D. = 0.85$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ มีระดับปัญหา

อยู่ในระดับน้อยทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อันดับ 1 ได้แก่ การเขียนจุดประสงค์การเรียนรู้การสอนอย่างชัดเจน ว่าจะสอนอะไรกับนักเรียน เพื่อพัฒนาพฤติกรรมนักเรียน 3 ด้าน คือ สติปัญญา ทักษะและเจตคติ ($\bar{X} = 2.02, S.D. = 0.86$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด อันดับสุดท้าย คือ ข้อที่ 6 ได้แก่ การกำหนดวิธีการวัดผลและเป็นผลการเรียนรู้การสอน ($\bar{X} = 1.65, S.D. = 0.82$)

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับการจัดการเรียนการสอน วิชาพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของพระสงฆ์ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระบุรี เขต 1 ด้านการจัดการจัดการเรียนการสอน

ที่	ด้านการจัดการเรียนการสอน	ระดับปฏิบัติ		ระดับปัญหา		แปลผล	อันดับ
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1.	ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นขั้นตอนชัดเจน	3.76	0.87	มาก	10	น้อย	1
2.	ดำเนินการจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนการสอน	3.62	0.77	มาก	12	น้อย	3
3.	ดำเนินการแจ้งจุดประสงค์การเรียนการสอนให้นักเรียนทราบ	3.95	0.81	มาก	5	น้อย	2
4.	ดำเนินการจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	3.94	0.79	มาก	6	น้อย	7
5.	ดำเนินการนำเทคนิควิธีการสอนอย่างหลากหลาย มาใช้ในการเรียนการสอน เช่น การอภิปราย การฝึกปฏิบัติการศึกษา ค้นคว้า การแบ่งกลุ่มทำงาน เป็นต้น	3.91	0.61	มาก	7	น้อย	12
6.	ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง เน้นให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติงานด้วยตนเอง เช่น การศึกษาค้นคว้า การฝึกปฏิบัติ การเขียนรายงานการนำเสนอรายงาน เป็นต้น	4.01	0.85	มาก	2	น้อย	4
7.	การเน้นกิจกรรมที่ให้นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในชีวิตประจำวันได้	3.97	0.66	มาก	4	น้อย	9
8.	ดำเนินการใช้สื่ออุปกรณ์การสอนต่างๆ เช่น รูปภาพ วิดีทัศน์ โทรทัศน์ เป็นต้น	4.04	0.78	มาก	1	น้อย	11

ตาราง 4 (ต่อ)

ที่	ด้านการดำเนินการจัดการเรียนการสอน	ระดับปฏิบัติ		ระดับปัญหา		อันดับ
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
9.	การให้นักเรียนนำเสนอผลงานหน้าห้องเรียน ทั้งแบบกลุ่ม และรายบุคคล	3.75	0.78	1.76	0.87	น้อย 8
10.	ดำเนินการใช้นวัตกรรมสื่อทางการศึกษามาช่วยในการจัดการเรียนการสอน เช่น ชุดการสอน การใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอน เป็นต้น	3.81	0.67	1.87	0.93	น้อย 5
11.	การเสริมแรงให้กำลังใจนักเรียนเป็นประจำในขณะที่สอน	3.83	0.58	1.67	0.83	น้อย 10
12.	การเตรียมความพร้อม โดยการกระตุ้นและสำรวจพฤติกรรมนักเรียน เช่น การซักถาม เล่านิทาน การใช้สื่ออุปกรณ์ เป็นต้น					
	ทุกครั้งก่อนที่จะสอน	3.99	0.71	1.80	0.94	น้อย 6
	ภาพรวม	3.88	0.74	1.81	0.88	น้อย

จากตาราง 4 พบว่า พระสงฆ์ผู้สอนวิชาพระพุทธศาสนา ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติงาน ด้านการดำเนินการจัดการเรียนการสอน โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.88, S.D. = 0.74$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อันดับ 1 คือ ข้อที่ 8 ได้แก่ ดำเนินการใช้สื่ออุปกรณ์การสอนต่างๆ เช่น รูปภาพ วีดิทัศน์ โทรทัศน์ เป็นต้น ($\bar{X} = 4.04, S.D. = 0.78$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด อันดับสุดท้าย คือ ข้อที่ 2 ได้แก่ ดำเนินการจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.62, S.D. = 0.77$)

พระสงฆ์ผู้สอนวิชาพระพุทธศาสนา ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติงานด้านการดำเนินการจัดการเรียนการสอน โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย $\bar{X} = 1.81, S.D. = 0.88$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ มีระดับปัญหาอยู่ในระดับน้อยทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อันดับ 1 คือ ข้อที่ 1 ได้แก่ ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นขั้นตอนชัดเจน ($\bar{X} = 2.08, S.D. = 0.92$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด อันดับสุดท้าย คือ ข้อที่ 5 ได้แก่ ดำเนินการนำเทคนิควิธีการสอนอย่างหลากหลาย มาใช้ในการเรียนการสอน เช่น การอภิปราย การฝึกปฏิบัติการศึกษาค้นคว้า การแบ่งกลุ่มทำงาน เป็นต้น ($\bar{X} = 1.63, S.D. = 0.84$)

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับการจัดการเรียนการสอน วิชาพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมของพระสงฆ์ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระบุรีเขต 1 ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้การสอน

ที่	ด้าน การวัดผลและประเมินผล การเรียนการสอน	ระดับปฏิบัติ		ระดับปัญหา					
		$\bar{X}$	S.D.	อันดับ	แปลผล	อันดับ	แปลผล	อันดับ	
1.	การวิเคราะห์ตรวจสอบความสำเร็จและข้อบกพร่องและปัญหาของนักเรียนทั้งก่อนสอนและหลังการสอน เพื่อกำหนดวิธีการสอนซ่อมเสริม	3.71	0.72	มาก	6	1.87	0.87	น้อย	3
2.	การวัดผลและประเมินผลก่อนเรียนเพื่อตรวจสอบความรู้พื้นฐานและทักษะเบื้องต้นของนักเรียนในวิชาพระพุทธศาสนา	3.87	0.76	มาก	4	1.66	0.82	น้อย	7
3.	การวัดผลและประเมินผลระหว่างเรียนหรือระหว่างภาคเรียนเพื่อตรวจสอบว่านักเรียนได้พัฒนาตามจุดประสงค์การเรียนรู้ตามแผนการสอนวิชาพระพุทธศาสนา	3.82	0.81	มาก	5	1.74	0.79	น้อย	6
4.	การวัดผลและประเมินผลปลายภาคเรียนหรือปลายปีเพื่อตรวจสอบโดยภาพรวมที่นักเรียนได้ศึกษามาตลอดภาคเรียนหรือตลอดปีการศึกษา	3.82	0.79	มาก	5	1.82	0.86	น้อย	4
5.	ศึกษาค้นคว้าทำความเข้าใจแนวปฏิบัติเรื่องวิธีการวัดผลและประเมินผล การเรียนรู้ ตามจุดประสงค์การเรียนรู้ ของกระทรวงศึกษาธิการที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน	3.88	0.82	มาก	3	2.00	0.96	น้อย	1

ตาราง 5 (ต่อ)

ที่	ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน	ระดับปฏิบัติ		ระดับปัญหา				
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.			
6.	นำผลการประเมิน ไปปรับปรุงการเรียนการสอน วิชา พระพุทธศาสนา เพื่อให้ตอบสนองความต้องการของนักเรียน	3.91	0.83	2	1.81	0.94	น้อย	5
7.	เลือกใช้วิธีการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ที่หลากหลายและ เหมาะสมและสอดคล้องกับเนื้อหาสาระและตัวนักเรียน เช่น การทดสอบ การสังเกต การสัมภาษณ์ การตรวจผลงาน	3.82	0.70	5	1.64	0.87	น้อย	8
8.	เข้าร่วมอบรมเกี่ยวกับวิธีการสร้างเครื่องมือในการวัดผลและ ประเมินผลการเรียนรู้	3.97	0.87	1	1.95	0.94	น้อย	2
ภาพรวม		3.85	0.79	มาก	1.81	0.88	น้อย	

จากตาราง 5 พบว่า พระสงฆ์ผู้สอนวิชาพระพุทธศาสนา ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีนครินทร์ เขต 1 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติงาน ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.85, S.D. = 0.79$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อันดับ 1 คือ ข้อที่ 8 ได้แก่ เข้าร่วมการอบรมเกี่ยวกับวิธีการสร้างเครื่องมือในการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.97, S.D. = 0.87$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด อันดับสุดท้าย คือ ข้อที่ 1 ได้แก่ การวิเคราะห์ตรวจสอบความสำเร็จและข้อบกพร่องและปัญหาของนักเรียนทั้งก่อนสอนและหลังการสอน เพื่อกำหนดวิธีการสอนซ่อมเสริม ($\bar{X} = 3.71, S.D. = 0.72$)

พระสงฆ์ผู้สอนวิชาพระพุทธศาสนา ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีนครินทร์ เขต 1 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติงานด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย $\bar{X} = 1.81, S.D. = 0.88$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ มีระดับ

ปัญหาอยู่ในระดับน้อยทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อันดับ 1 คือ ข้อที่ 5 ได้แก่ ศึกษาต้นคว้าทำความเข้าใจแนวปฏิบัติเรื่องวิธีการวัดผลและประเมินผล การเรียนรู้ ตามจุดประสงค์การเรียนรู้ ของกระทรวงศึกษาธิการที่อยู่ในปัจจุบัน ($\bar{X} = 2.00, S.D. = 0.96$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด อันดับสุดท้าย คือ ข้อที่ 7 ได้แก่ เลือกใช้วิธีการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ที่หลากหลายและสอดคล้องกับเนื้อหาสาระและระดับนักเรียน เช่น การทดสอบ การสังเกต การสัมภาษณ์ การตรวจผลงาน ($\bar{X} = 1.64, S.D. = 0.87$)

ตาราง 6 การเปรียบเทียบ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับการจัดการเรียนการสอน วิชาพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมของพระสงฆ์ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรีเขต 1 รวมทุกด้าน

ที่	รวมทุกด้าน	ระดับปฏิบัติ		ระดับปัญหา		แปลผล	อันดับ
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1.	ด้านการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน	4.01	0.81	1	1.95	0.98	น้อย
2.	ด้านการออกแบบและพัฒนาการเรียนการสอน	3.97	0.67	2	1.83	0.85	น้อย
3.	ด้านการดำเนินการจัดการเรียนการสอน	3.88	0.74	3	1.81	0.88	น้อย
4.	ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน	3.85	0.79	4	1.81	0.88	น้อย
ภาพรวม		3.92	0.75	มาก	1.85	0.90	น้อย

จากตาราง 6 พบว่า พระสงฆ์สอนวิชาพระพุทธศาสนา ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติงาน รวมทุกด้าน โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.92, S.D. = 0.75$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุดด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อันดับ 1 คือ ข้อที่ 1 ได้แก่ ด้านการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ($\bar{X} = 4.01, S.D. = 0.81$) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด อันดับสุดท้าย คือ ข้อที่ 4 ได้แก่ ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.85, S.D. = 0.79$)

พระสงฆ์ผู้สอนวิชาพระพุทธศาสนา ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติงานรวมทุกด้าน โดยภาพรวมมีปัญหายุ่งยากอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.85, S.D. = 0.90$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ยันดับ 1 คือ ข้อที่ 1 ได้แก่ ด้านการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ($\bar{X} = 1.96, S.D. = 0.98$) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ยันดับสุดท้าย คือ ข้อที่ 3 และข้อที่ 4 ได้แก่ ด้านการดำเนินการจัดการเรียนการสอนและด้านการพัฒนาวัสดุและประเมินผลการเรียนการสอน มีค่าเท่ากับ ($\bar{X} = 1.81, S.D. = 0.88$), ($\bar{X} = 1.81, S.D. = 0.88$)

ตอนที่ 3 ปัญหาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน วิชาพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของพระสงฆ์ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1

การศึกษาผลการเปรียบเทียบปัญหาการจัดการเรียนการสอน วิชาพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของพระสงฆ์ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรีเขต 1 จำแนกตาม ระดับการจัดการศึกษา ขนาดของโรงเรียน อายุพรรษา ตำแหน่ง วุฒิการศึกษาแผนกธรรม วุฒิการศึกษาแผนกบาลี วุฒิการศึกษาแผนกสามัญ และประสบการณ์สอนในโรงเรียน ปรากฏผลดังตาราง 7-18

3.1 สมมติฐานของการวิจัย ข้อที่ 1 คือ ระดับการจัดการศึกษา ที่แตกต่างกัน มีปัญหาการจัดการเรียนการสอน วิชาพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม แตกต่างกัน

การเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับปัญหาการจัดการเรียนการสอน วิชาพระพุทธศาสนา จำแนกตามระดับการจัดการศึกษา ได้แก่ โรงเรียนระดับประถมศึกษา และโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา วิเคราะห์โดยใช้การทดสอบที (t-test แบบ independent) ปรากฏผลดังตาราง 7

ตาราง 7 การเปรียบเทียบระดับปัญหาการจัดการเรียนการสอน วิชาพระพุทธศาสนา ของพระสงฆ์ จำแนกตามระดับการจัดการศึกษา ได้แก่ โรงเรียนระดับประถมศึกษาและโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา เป็นรายด้านและภาพรวม

ปัญหาการจัดการเรียนการสอน	t	Sig.
ด้านการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน	0.401	0.742
ด้านการออกแบบและพัฒนาการเรียนการสอน	0.806	0.866
ด้านการดำเนินการจัดการเรียนการสอน	1.195	0.762
ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน	0.542	0.604
ภาพรวม	0.342	0.963

*p ≤ .05

จากตาราง 7 พบว่า ผลการเปรียบเทียบระดับปัญหาการจัดการเรียนการสอน วิชาพระพุทธศาสนา ของพระสงฆ์ผู้สอน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 จำแนกตามระดับการจัดการศึกษา โดยภาพรวมทั้ง 4 ด้าน พบว่า ไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ก็พบว่า ไม่แตกต่างกัน

3.2 สมมติฐานของการวิจัย ข้อที่ 2 คือ ขนาดโรงเรียน ที่แตกต่างกันมีปัญหาการจัดการเรียนการสอน วิชาพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม แตกต่างกัน

การเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับปัญหาการจัดการเรียนการสอน วิชาพระพุทธศาสนา จำแนกตามขนาดโรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ โดยทดสอบ วิเคราะห์ค่าความแปรปรวน (one-way ANOVA) ปรากฏผลดังตาราง 8

ตาราง 8 การเปรียบเทียบระดับปัญหาการจัดการเรียนการสอน วิชาพระพุทธศาสนา ของพระสงฆ์ จำแนกตามขนาดโรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ เป็นรายด้านและภาพรวม

ปัญหาการจัดการเรียนการสอน	F	Sig.
ด้านการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน	0.083	0.921
ด้านการออกแบบและพัฒนาการเรียนการสอน	1.106	0.333
ด้านการดำเนินจัดการเรียนการสอน	2.508	0.084
ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน	0.921	0.400
ภาพรวม	0.547	0.579

* $p \leq .05$

จากตาราง 8 พบว่า ผลการเปรียบเทียบระดับปัญหาการจัดการเรียนการสอน วิชาพระพุทธศาสนา ของพระสงฆ์ผู้สอน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยภาพรวมทั้ง 4 ด้าน พบว่า ไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ก็พบว่า ไม่แตกต่างกัน

3.3 สมมติฐานของการวิจัย ข้อที่ 3 คือ อายุพรรษา ที่แตกต่างกันมีปัญหาการจัดการเรียนการสอน วิชาพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม แตกต่างกัน

การเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับปัญหาการจัดการเรียนการสอน วิชาพระพุทธศาสนา จำแนกตามอายุพรรษาดังนี้ ระยะต่ำกว่า 5 พรรษา ระยะ 5-10 พรรษา และระยะ 10 พรรษาขึ้นไป โดยทดสอบวิเคราะห์ค่าความแปรปรวน (one-way ANOVA) ปรากฏผลดังตาราง 9

ตาราง 9 ผลการเปรียบเทียบระดับปัญหาการจัดการเรียนการสอน วิชาพระพุทธศาสนา ของพระสงฆ์ จำแนกตามอายุพรรษา ได้แก่ ระยะต่ำกว่า 5 พรรษา ระยะ 5-10 พรรษา และระยะ 10 พรรษาขึ้นไป เป็นรายด้านและภาพรวม

ปัญหาการจัดการเรียนการสอน	F	Sig.
ด้านการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน	1.857	0.159
ด้านการออกแบบและพัฒนาการเรียนการสอน	0.753	0.472
ด้านการดำเนินจัดการเรียนการสอน	0.170	0.844
ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน	0.752	0.473
ภาพรวม	1.204	0.302

* $p \leq .05$

จากตาราง 9 พบว่า ผลการเปรียบเทียบระดับปัญหาการจัดการเรียนการสอน วิชาพระพุทธศาสนา ของพระสงฆ์ผู้สอน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 จำแนกตามอายุพรรษา โดยภาพรวมทั้ง 4 ด้าน พบว่า ไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ก็พบว่า ไม่แตกต่างกัน

3.4 สมมติฐานของการวิจัย ข้อที่ 4 คือ ตำแหน่ง ที่แตกต่างกันมีปัญหาการจัดการเรียนการสอน วิชาพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม แตกต่างกัน

การเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับปัญหาการจัดการเรียนการสอน วิชาพระพุทธศาสนา จำแนกตามตำแหน่งดังนี้ ตำแหน่งฝ่ายปกครองคณะสงฆ์ ตำแหน่งฝ่าย

บริหารงานคณะสงฆ์ และตำแหน่งฝ่ายปฏิบัติงานคณะสงฆ์ โดยทดสอบวิเคราะห์ค่าความแปรปรวน (one-way ANOVA) ปรากฏผลดังตาราง 10

ตาราง 10 การเปรียบเทียบระดับปัญหาการจัดการเรียนการสอน วิชาพระพุทธศาสนา ของพระสงฆ์ จำแนกตามตำแหน่ง ได้แก่ ตำแหน่งฝ่ายปกครอง ตำแหน่งฝ่ายบริหารทั่วไป และตำแหน่งฝ่ายปฏิบัติงาน เป็นรายด้านและภาพรวม

ปัญหาการจัดการเรียนการสอน	F	Sig.
ด้านการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน	8.244	0.000*
ด้านการออกแบบและพัฒนาการเรียนการสอน	4.289	0.015*
ด้านการดำเนินจัดการเรียนการสอน	6.214	0.002*
ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน	4.182	0.017*
ภาพรวม	10.008	0.000*

* $p \leq .05$

จากตาราง 10 พบว่า ผลการเปรียบเทียบระดับปัญหาการจัดการเรียนการสอน วิชาพระพุทธศาสนา ของพระสงฆ์ผู้สอน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 จำแนกตามตำแหน่ง โดยภาพรวมทั้ง 4 ด้าน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ก็พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับปัญหาการจัดการเรียนการสอน วิชาพระพุทธศาสนา จำแนกตามตำแหน่งดังนี้ ตำแหน่งฝ่ายปกครองคณะสงฆ์ ตำแหน่งฝ่ายบริหารงานคณะสงฆ์ และตำแหน่งฝ่ายปฏิบัติงานคณะสงฆ์ พบว่า มีความแปรปรวน ผู้วิจัยจึงทำการทดสอบรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ้ (Scheffe' Method) ปรากฏผลดังตาราง 11

ตาราง 11 การจับคู่ทดสอบความแตกต่างรายคู่ของระดับปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชา พระพุทธศาสนา ของพระสงฆ์ จำแนกตามตำแหน่ง ได้แก่ ตำแหน่งฝ่ายปกครอง คณะสงฆ์ ตำแหน่งฝ่ายบริหารงานคณะสงฆ์ และตำแหน่งฝ่ายปฏิบัติงานคณะสงฆ์ โดยนำข้อที่มีความแตกต่างกันมาวิเคราะห์ทดสอบด้วยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe' Method)

ปัญหา การจัดการเรียนการสอน	ตำแหน่ง		Mean Difference	Sig.
ด้านการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน	ฝ่ายปกครอง	ฝ่ายบริหาร	3.928	0.729
	ฝ่ายบริหาร	ฝ่ายปฏิบัติงาน	5.906*	0.003
	ฝ่ายปฏิบัติงาน	ฝ่ายบริหาร	-5.906*	0.003
ด้านการออกแบบและพัฒนา การเรียนการสอน	ฝ่ายปกครอง	ฝ่ายบริหาร	1.309	0.970
	ฝ่ายบริหาร	ฝ่ายปฏิบัติงาน	3.514*	0.036
	ฝ่ายปฏิบัติงาน	ฝ่ายบริหาร	-3.514*	0.036
ด้านการดำเนินจัดการเรียน การสอน	ฝ่ายปกครอง	ฝ่ายบริหาร	1.940	0.929
	ฝ่ายบริหาร	ฝ่ายปฏิบัติงาน	4.543*	0.009
	ฝ่ายปฏิบัติงาน	ฝ่ายบริหาร	-4.543*	0.009
ด้านการวัดผลและประเมินผล การเรียนการสอน	ฝ่ายปกครอง	ฝ่ายบริหาร	0.619	0.996
	ฝ่ายบริหาร	ฝ่ายปฏิบัติงาน	3.323*	0.030
	ฝ่ายปฏิบัติงาน	ฝ่ายบริหาร	-3.323*	0.030
รวมทุกด้าน	ฝ่ายปกครอง	ฝ่ายปฏิบัติงาน	25.085*	0.036
	ฝ่ายบริหาร	ฝ่ายปฏิบัติงาน	17.287*	0.001
	ฝ่ายปฏิบัติงาน	ฝ่ายบริหาร	-17.287*	0.001

* $p \leq .05$

จากตาราง 11 พบว่า ผลการทดสอบความแตกต่างกัน ในภาพรวมระดับปัญหาการจัดการเรียนการสอน วิชาพระพุทธศาสนา ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี

เขต 1 จำแนกตามตำแหน่งของพระสงฆ์ผู้สอน พบว่า ระหว่างกลุ่มพระสงฆ์ผู้สอนฝ่ายปกครอง คณะสงฆ์ และกลุ่มพระสงฆ์ผู้สอนฝ่ายปฏิบัติงานคณะสงฆ์ มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ระหว่างกลุ่มพระสงฆ์ผู้สอนฝ่ายบริหารคณะสงฆ์ และกลุ่มพระสงฆ์ผู้สอนฝ่ายปฏิบัติงานคณะสงฆ์ มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และระหว่างกลุ่มพระสงฆ์ผู้สอนฝ่ายปฏิบัติงานคณะสงฆ์ และกลุ่มพระสงฆ์ผู้สอนฝ่ายบริหารคณะสงฆ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการทดสอบความแตกต่างกันรายด้านระดับปัญหาการจัดการเรียนการสอน วิชาพระพุทธศาสนา ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 จำแนกตามตำแหน่งของพระสงฆ์ผู้สอน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ทั้ง 4 ด้าน พบว่า ระหว่างกลุ่มพระสงฆ์ผู้สอนฝ่ายบริหารคณะสงฆ์ และกลุ่มพระสงฆ์ผู้สอนฝ่ายปฏิบัติงานคณะสงฆ์ มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.5 สมมติฐานของการวิจัย ข้อที่ 5 คือ วุฒิกการศึกษาแผนกธรรม ที่แตกต่างกันมี ปัญหาการจัดการเรียนการสอน วิชาพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม แตกต่างกัน

การเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับปัญหาการจัดการเรียนการสอน วิชาพระพุทธศาสนา จำแนกตามวุฒิกการศึกษาแผนกธรรม คือ นักธรรมชั้นตรี นักธรรมชั้นโท และนักธรรมชั้นเอก โดยทดสอบวิเคราะห์ค่าความแปรปรวน (one-way ANOVA) ปรากฏผลดังตาราง 12

ตาราง 12 การเปรียบเทียบระดับปัญหาการจัดการเรียนการสอน วิชาพระพุทธศาสนา ของพระสงฆ์ จำแนกตามวุฒิกการศึกษา ได้แก่ พระปริยัติธรรมแผนกธรรม คือ นักธรรมชั้นตรี นักธรรมชั้นโท และนักธรรมชั้นเอก เป็นรายด้านและภาพรวม

ปัญหาการจัดการเรียนการสอน	F	Sig.
ด้านการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน	0.253	0.776
ด้านการออกแบบและพัฒนาการเรียนการสอน	1.925	0.149
ด้านการดำเนินจัดการเรียนการสอน	1.177	0.310
ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน	1.379	0.254
ภาพรวม	1.559	0.213

จากตาราง 12 พบว่า ผลการเปรียบเทียบระดับปัญหาการจัดการเรียนการสอน วิชาพระพุทธศาสนา ของพระสงฆ์ผู้สอน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 จำแนกตามวุฒิการศึกษา ได้แก่ กลุ่มพระสงฆ์ผู้สอนสำเร็จการศึกษาหลักสูตร พระปริยัติธรรม แผนกธรรม คือ นักธรรมชั้นตรี นักธรรมชั้นโท และนักธรรมชั้นเอก โดยภาพรวมทั้ง 4 ด้าน พบว่า ไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ก็พบว่า ไม่แตกต่างกัน

3.6 สมมติฐานของการวิจัย ข้อที่ 6 คือ วุฒิการศึกษาแผนกบาลี ที่แตกต่างกันมี ปัญหาการจัดการเรียนการสอน วิชาพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม แตกต่างกัน

การเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับปัญหาการจัดการเรียนการสอน วิชาพระพุทธศาสนา จำแนกตามวุฒิการศึกษาแผนกบาลี คือ เปรียญธรรมชั้นตรี ได้แก่ เปรียญธรรม 1-2 ประโยค ถึง 3 ประโยค เปรียญธรรมชั้นโท ได้แก่ เปรียญธรรม 4 ประโยค ถึง เปรียญธรรม 6 ประโยค เปรียญธรรมชั้นเอก ได้แก่ เปรียญธรรม 7 ประโยค ถึง เปรียญธรรม 9 ประโยค โดยทดสอบวิเคราะห์ค่าความแปรปรวน (one-way ANOVA) ปรากฏผลดังตาราง 13

ตาราง 13 การเปรียบเทียบระดับปัญหาการจัดการเรียนการสอน วิชาพระพุทธศาสนา ของพระสงฆ์ จำแนกตามวุฒิการศึกษาแผนกบาลี คือ เปรียญธรรมชั้นตรี เปรียญธรรมชั้นโท และเปรียญธรรมชั้นเอก เป็นรายด้านและภาพรวม

ปัญหาการจัดการเรียนการสอน	F	Sig.
ด้านการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน	4.155	0.007*
ด้านการออกแบบและพัฒนาการเรียนการสอน	1.653	0.178
ด้านการดำเนินจัดการเรียนการสอน	0.045	0.987
ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน	0.131	0.941
ภาพรวม	1.185	0.317

* $p \leq .05$

จากตาราง 13 พบว่า ผลการเปรียบเทียบระดับปัญหาการจัดการเรียนการสอน วิชาพระพุทธศาสนา ของพระสงฆ์ผู้สอน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยภาพรวมทั้ง 4 ด้าน พบว่า ไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็น

รายด้าน ก็พบว่า ด้านการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน จำแนกตามวุฒิการศึกษา ได้แก่ กลุ่มพระสงฆ์ ผู้สอนสำเร็จการศึกษาหลักสูตรพระปริยัติธรรมแผนกบาลี เปรียญธรรมชั้นตรี เปรียญธรรมชั้นโท และเปรียญธรรมชั้นเอก แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ที่เหลือนอกนั้น ไม่แตกต่างกัน

เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับปัญหาการจัดการเรียนการสอน วิชา พระพุทธศาสนา จำแนกตามวุฒิการศึกษาแผนกสามัญ ระหว่างกลุ่มพระสงฆ์ผู้สอนสำเร็จ การศึกษาหลักสูตรพระปริยัติธรรมแผนกบาลี เปรียญธรรมชั้นตรี เปรียญธรรมชั้นโท และ เปรียญธรรมชั้นเอก พบว่า มีความแปรปรวน ผู้วิจัยจึงทำการทดสอบรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe' Method) ปรากฏผลดังตาราง 14

ตาราง 14 การจับคู่ทดสอบความแตกต่างรายคู่ของระดับปัญหาการจัดการเรียนการสอน วิชา พระพุทธศาสนา ของพระสงฆ์ ด้านการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน จำแนกตามวุฒิ การศึกษา ได้แก่ พระปริยัติธรรมแผนกบาลี เปรียญธรรมชั้นตรี เปรียญธรรมชั้นโท และเปรียญธรรมชั้นเอก โดยนำข้อที่มีความแตกต่างกันมาวิเคราะห์ทดสอบด้วยวิธี ของเชฟเฟ (Scheffe' Method)

ปัญหา	พระปริยัติธรรม	Mean	Sig.	
การจัดการเรียนการสอน	แผนกบาลี	Difference		
ด้านการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน	ไม่ได้ศึกษา	เปรียญธรรมชั้นตรี	2.371	0.485
		เปรียญธรรมชั้นโท	-0.344	1.000
		เปรียญธรรมชั้นเอก	-8.314*	0.023
เปรียญธรรมชั้นตรี	ไม่ได้ศึกษา	เปรียญธรรมชั้นตรี	-2.371	0.485
		เปรียญธรรมชั้นโท	-2.715	0.748
		เปรียญธรรมชั้นเอก	-10.685*	0.003
เปรียญธรรมชั้นโท	ไม่ได้ศึกษา	เปรียญธรรมชั้นโท	0.344	1.000
		เปรียญธรรมชั้นตรี	2.715	0.748
		เปรียญธรรมชั้นเอก	-7.970	0.087
เปรียญธรรมชั้นเอก	ไม่ได้ศึกษา	เปรียญธรรมชั้นเอก	8.314*	0.023
		เปรียญธรรมชั้นตรี	10.685*	0.003
		เปรียญธรรมชั้นโท	7.970	0.087

* $p \leq .05$

จากตาราง 14 พบว่า ผลการทดสอบความแตกต่างกัน รายด้านระดับปัญหาการจัดการเรียนการสอน วิชาพระพุทธศาสนา ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 ด้านการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า ระหว่างกลุ่มพระสงฆ์ผู้สอนที่ไม่ได้ศึกษา และกลุ่มพระสงฆ์ผู้สอนสำเร็จการศึกษาปริญญาธรรมชั้นเอก มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และระหว่างกลุ่มพระสงฆ์ผู้สอนสำเร็จการศึกษาปริญญาธรรมชั้นตรี และกลุ่มพระสงฆ์ผู้สอนสำเร็จการศึกษาปริญญาธรรมชั้นเอก มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.7 สมมติฐานของการวิจัย ข้อที่ 7 คือ วุฒิการศึกษาแผนกสามัญ ที่แตกต่างกันมี ปัญหาการจัดการเรียนการสอน วิชาพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม แตกต่างกัน

การเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับปัญหาการจัดการเรียนการสอน วิชาพระพุทธศาสนา จำแนกตามวุฒิการศึกษาแผนกสามัญ ได้แก่ ต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี สูงกว่าปริญญาตรี โดยทดสอบ วิเคราะห์ค่าความแปรปรวน (one-way ANOVA) ปรากฏผลดังตาราง 15

ตาราง 15 การเปรียบเทียบระดับปัญหาการจัดการเรียนการสอน วิชาพระพุทธศาสนา ของพระสงฆ์ จำแนกตามวุฒิการศึกษาแผนกสามัญ คือ ต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี สูงกว่าปริญญาตรี เป็นรายด้านและภาพรวม

ปัญหาการจัดการเรียนการสอน	F	Sig.
ด้านการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน	2.421	0.091
ด้านการออกแบบและพัฒนาการเรียนการสอน	0.803	0.449
ด้านการดำเนินจัดการเรียนการสอน	3.053	0.049*
ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน	1.128	0.326
ภาพรวม	1.544	0.216

* $p \leq .05$

จากตาราง 15 พบว่า ผลการเปรียบเทียบระดับปัญหาการจัดการเรียนการสอน วิชาพระพุทธศาสนา ของพระสงฆ์ผู้สอน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต

1 จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยภาพรวมทั้ง 4 ด้าน พบว่า ไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ก็พบว่า ด้านการดำเนินจัดการเรียนการสอน จำแนกตามวุฒิการศึกษา ได้แก่ กลุ่มพระสงฆ์ผู้สอนสำเร็จการศึกษาแผนกสามัญศึกษา คือ ต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี สูงกว่าปริญญาตรี แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ที่เหลือนอกนั้น ไม่แตกต่างกัน ไม่แตกต่างกัน

เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับปัญหาการจัดการเรียนการสอน วิชาพระพุทธศาสนา จำแนกตามวุฒิการศึกษาแผนกสามัญ ได้แก่ กลุ่มพระสงฆ์ผู้สอนสำเร็จการศึกษาแผนกสามัญศึกษา คือ ต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี สูงกว่าปริญญาตรี พบว่า มีความแปรปรวน ผู้วิจัยจึงทำการทดสอบรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe' Method) ปรากฏผลดังตาราง 16

ตาราง 16 การจับคู่ทดสอบความแตกต่างรายคู่ของระดับปัญหาการจัดการเรียนการสอน วิชาพระพุทธศาสนา ของพระสงฆ์ ด้านการดำเนินจัดการเรียนการสอน จำแนกตามวุฒิการศึกษา ได้แก่ กลุ่มพระสงฆ์ผู้สอนสำเร็จการศึกษาแผนกสามัญศึกษา คือ ต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี สูงกว่าปริญญาตรี โดยนำข้อที่มีความแตกต่างกันมาวิเคราะห์ทดสอบด้วยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe' Method)

ปัญหา การจัดการเรียนการสอน	การศึกษาแผนกสามัญศึกษา	Mean Difference	Sig.
ด้านการดำเนินจัดการเรียนการสอน	ต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี	2.037	0.012
	ปริญญาตรี สูงกว่าปริญญาตรี	-3.086	0.147
	สูงกว่าปริญญาตรี ต่ำกว่าปริญญาตรี	1.049	0.880

* $p \leq .05$

จากตาราง 16 พบว่า ผลการทดสอบความแตกต่างกัน รายด้านระดับปัญหาการจัดการเรียนการสอน วิชาพระพุทธศาสนา ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 ด้านการดำเนินจัดการเรียนการสอน จำแนกตามวุฒิการศึกษาแผนกสามัญ พบว่า ระหว่างกลุ่มพระสงฆ์ผู้สอนสำเร็จการศึกษาค่ำกว่าปริญญาตรี และกลุ่มพระสงฆ์ผู้สอนสำเร็จการศึกษาปริญญาตรี มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.8 สมมติฐานของการวิจัย ข้อที่ 8 คือ ประสิทธิภาพการสอนในโรงเรียน ที่แตกต่างกัน มีปัญหาการจัดการเรียนการสอน วิชาพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม แตกต่างกัน

การเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับปัญหาการจัดการเรียนการสอน วิชาพระพุทธศาสนา จำแนกตามประสิทธิภาพการสอนในโรงเรียนดังนี้ ประสิทธิภาพสอนต่ำกว่า 5 ปี ประสิทธิภาพสอน 5-10 ปี และประสิทธิภาพสอน 10 ปีขึ้นไป โดยทดสอบวิเคราะห์ค่าความแปรปรวน (one-way ANOVA) ปรากฏผลดังตาราง 17

ตาราง 17 การเปรียบเทียบระดับปัญหาการจัดการเรียนการสอน วิชาพระพุทธศาสนา ของพระสงฆ์ จำแนกตามประสิทธิภาพการสอนในโรงเรียน ได้แก่ ประสิทธิภาพสอนต่ำกว่า 5 ปี ประสิทธิภาพสอน 5-10 ปี และประสิทธิภาพสอน 10 ปีขึ้นไป เป็นรายด้าน และภาพรวม

ปัญหาการจัดการเรียนการสอน	F	Sig.
ด้านการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน	0.918	0.401
ด้านการออกแบบและพัฒนาการเรียนการสอน	0.514	0.599
ด้านการดำเนินจัดการเรียนการสอน	0.125	0.882
ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน	3.714	0.026*
ภาพรวม	1.272	0.283

*p ≤ .05

จากตาราง 17 พบว่า ผลการเปรียบเทียบระดับปัญหาการจัดการเรียนการสอน วิชาพระพุทธศาสนา ของพระสงฆ์ผู้สอน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระบุรี เขต 1 จำแนกตามประสิทธิภาพการสอนในโรงเรียน โดยภาพรวมทั้ง 4 ด้าน พบว่า ไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ก็พบว่า ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ที่เหลือออกนั้น ไม่แตกต่างกัน

เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับปัญหาการจัดการเรียนการสอน ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน วิชาพระพุทธศาสนา จำแนกตามประสิทธิภาพการสอนในโรงเรียน ได้แก่ กลุ่มพระสงฆ์ผู้สอนมีประสพการณ์ต่ำกว่า 5 ปีกลุ่มพระสงฆ์ผู้สอนมีประสพการณ์ 5-10 ปี และกลุ่มพระสงฆ์ผู้สอนมีประสพการณ์ 10 ปีขึ้นไป พบว่า มีความ

แปรปรวน ผู้วิจัยจึงทำการทดสอบรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe' Method) ปรากฏผลดังตาราง 18

ตาราง 18 การจับคู่ทดสอบความแตกต่างรายคู่ของระดับปัญหาการจัดการเรียนการสอน วิชาพระพุทธศาสนา ของพระสงฆ์ ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน จำแนกตามประสบการณ์สอนในโรงเรียน ได้แก่ กลุ่มพระสงฆ์ผู้สอนต่ำกว่า 5 ปี กลุ่มพระสงฆ์ผู้สอน 5-10 ปี และกลุ่มพระสงฆ์ผู้สอน 10 ปีขึ้นไป โดยนำข้อที่มีความแตกต่างกันมาวิเคราะห์ทดสอบด้วยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe' Method)

ปัญหา การจัดการเรียนการสอน	ประสบการณ์สอน ในโรงเรียน		Mean Difference	Sig.
ด้านการวัดผลและประเมินผล การเรียนการสอน	ต่ำกว่า 5 ปี	5-10 ปี	-0.488	0.828
	5-10 ปี	10 ปีขึ้นไป	3.900*	1.434
	10 ปีขึ้นไป	5-10 ปี	-3.900*	1.434

* $p \leq .05$

จากตาราง 18 พบว่า ผลการทดสอบความแตกต่างกัน ภาพรวมระดับปัญหาการจัดการเรียนการสอน วิชาพระพุทธศาสนา ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระบุรี เขต 1 ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน จำแนกตามประสบการณ์สอนในโรงเรียน พบว่า ระหว่างกลุ่มพระสงฆ์ผู้สอนมีประสบการณ์สอน 5-10 ปี และกลุ่มพระสงฆ์ผู้สอนมีประสบการณ์สอน 10 ปีขึ้นไป มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 4 แนวทางการแก้ปัญหาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน วิชาพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของพระสงฆ์ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระบุรี เขต 1

แนวทางการแก้ปัญหาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน วิชาพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของพระสงฆ์ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระบุรี เขต 1 ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์สรุปเนื้อหาสาระ ซึ่งได้ข้อมูลจากการตอบแบบสอบถาม ของกลุ่มตัวอย่าง คือ พระสงฆ์ผู้สอนแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. แนวทางการแก้ปัญหาด้านการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน

1. พระสงฆ์ผู้สอน ควรทำความเข้าใจและวิเคราะห์เกี่ยวกับหลักสูตรและจุดประสงค์การเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้ในสาระศาสนา ศิลปกรรม จริยธรรม ให้ชัดเจนก่อนดำเนินการจัดการเรียนการสอน
2. พระสงฆ์ผู้สอน ควรทำความเข้าใจเนื้อหาสาระ เกี่ยวกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ให้เข้าใจก่อนดำเนินการจัดการเรียนการสอน
3. พระสงฆ์ผู้สอน ควรพัฒนาตนเองในการแสวงหาความรู้อยู่เป็นประจำ เพื่อพัฒนาความรู้และศักยภาพของตนเอง เกี่ยวกับวิชาที่สอน
4. พระสงฆ์ผู้สอน ควรเน้นเนื้อหาสาระ ตามหลักการของวิชาพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ตามกระทรวงศึกษาธิการ
5. พระสงฆ์ผู้สอน ควรศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ด้านบุคลากร ด้านผู้เรียน อาคารสถานที่ สภาพแวดล้อมของโรงเรียน ให้มากขึ้น เพื่อจะได้ทราบความจำเป็นและความต้องการในการจัดการเรียนการสอน
6. พระสงฆ์ผู้สอน ควรศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ให้ชัดเจนและเข้าใจก่อน แล้วหาวิธีการประยุกต์ เพื่อวางแผนการสอนให้กับผู้เรียนได้ติดตามจุดประสงค์การเรียนรู้มากที่สุด
7. พระสงฆ์ผู้สอน ขาดแรงจูงใจ เพราะสาเหตุส่วนหนึ่ง เกิดจากเวลาที่สอน คือ สัปดาห์หนึ่งมีชั่วโมงเรียน 1 วัน และ 1 คาบ สำหรับโรงเรียนระดับประถมศึกษา ดังนั้น ในหนึ่งสัปดาห์ ครูผู้สอนกับนักเรียน จึงเกิดช่องว่างในการจัดการเรียนการสอน เรื่องกัลยามิตร ระหว่างครูกับศิษย์
8. พระสงฆ์ผู้สอน ที่ไปสอนขาดทักษะในการสนทนา เมื่อขาดอุปกรณ์ช่วยสอน ก็ไม่สามารถถ่ายทอดความรู้ ให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
9. พระสงฆ์ผู้สอน ควรวิเคราะห์ข้อมูลและแนวการสอน ที่มีอยู่ตามหลักสูตรการเรียนการสอนต่างๆ เพราะในแต่ละช่วงชั้นที่สอน มีความต่อเนื่องในเนื้อหา
10. พระสงฆ์ผู้สอน ควรศึกษาทำความเข้าใจและความต้องการของโรงเรียน ในแต่ละพื้นที่เขตการศึกษา เพื่อความเหมาะสมของการจัดการเรียนการสอน
11. พระสงฆ์ผู้สอน ควรศึกษาข้อมูลเนื้อหาสาระ ประจำหน่วยการเรียน ตลอดถึงนโยบายทางการศึกษาให้เข้าใจ ก่อนนำเข้าสู่บทเรียน
12. พระสงฆ์ผู้สอน ควรมีการศึกษาวิเคราะห์สภาพปัญหา จัดการเรียนการสอนของนักเรียน ให้ตรงตามหลักสูตรในแต่ละช่วงชั้นช่วงชั้น ที่จะดำเนินการจัดการเรียนการสอน

13. พระสงฆ์ผู้สอน ควรศึกษาการปลูกฝัง ค่านิยมทางสังคมของนักเรียน จากผู้ปกครอง และสภาพแวดล้อม อันจะเป็นเหตุจูงใจของนักเรียน เพื่อจะได้พัฒนาทั้งด้านภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ

14. นักเรียน ส่วนใหญ่ขาดหนังสือตำราเรียน วิชาพระพุทธศาสนา เป็นจำนวนมาก ซึ่งทางโรงเรียนไม่มีงบประมาณสนับสนุนในด้านนี้

15. ผู้อำนวยการโรงเรียน หรือผู้บริหารโรงเรียน ควรให้ความร่วมมือ พร้อมกับเป็นผู้นำที่เป็นแบบอย่างที่ดีด้วย เพื่อสร้างความศรัทธาเบื้องต้นต่อนักเรียนและคณะครู

16. พระสงฆ์ผู้สอน ควรมีแนวทางในการพัฒนา และศึกษาข้อมูลให้ดี ข้อสำคัญในการศึกษาข้อมูลต้องมีความพร้อม (ต้องรู้เรา = ตัวผู้สอน) (รู้เขา = ตัวผู้เรียน) ว่าเป็นอย่างไร

17. ห้องสมุด และแหล่งศึกษาค้นคว้าหาข้อมูล สำหรับโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 ยังมีน้อยมาก ไม่เพียงพอ ต่อความต้องการของนักเรียน

18. พระสงฆ์ผู้สอน ควรมีศูนย์ให้ข้อมูลข่าวสารสนเทศ เกี่ยวกับครูพระสอนวิชาพระพุทธศาสนาในโรงเรียนและตั้งศูนย์บริการให้คำปรึกษาแนะนำแก่ครูพระเพื่อให้มีประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนมากขึ้น

2. แนวทางการแก้ปัญหาด้านการออกแบบและพัฒนาการเรียนการสอน

1. พระสงฆ์ผู้สอน ควรวางแผนการจัดการเรียนการสอน ไว้ล่วงหน้าทุกครั้งก่อนดำเนินการสอน

2. พระสงฆ์ผู้สอน ควรมีการประยุกต์เหตุการณ์ปัจจุบันมาใช้เป็นสื่อเปรียบเทียบกับหลักคำสอนในพระพุทธศาสนา เพื่อให้ให้นักเรียนเข้าใจหลักธรรมทางพระพุทธศาสนายิ่งขึ้น และสร้างความมั่นใจให้กับผู้เรียน และต้องสอดคล้องเหมาะสมกับวัยของผู้เรียนด้วย

3. พระสงฆ์ผู้สอน ควรมีการออกแบบการเรียนการสอนให้หลากหลาย เพื่อผู้เรียนจะได้เกิดองค์ความรู้ สนใจ ไม่เบื่อ และตั้งใจในการศึกษา

4. พระสงฆ์ผู้สอน ควรศึกษาสื่อทางเทคโนโลยีทางการศึกษาช่วยในการสอนที่มีหลากหลายรูปแบบ เพื่อช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้น

5. พระสงฆ์ผู้สอน ควรศึกษาออกแบบการสอน ตามสภาพที่เกี่ยวข้องกับชุมชน สังคมนั้นๆ และออกแบบการสอนล่วงหน้าทุกครั้ง

6. พระสงฆ์ผู้สอน ควรมีการออกแบบการสอน โดยเน้นให้ฝึกปฏิบัติและสามารถนำไปใช้จริง ๆ ได้ในชีวิตประจำวัน

7. พระสงฆ์ผู้สอน ขาดการพัฒนารูปแบบต่างๆ ในการออกแบบและพัฒนาการเรียนการสอน ควรกำหนดจุดประสงค์ของการเรียนออกให้เห็นชัดเจนว่า ผู้เรียนต้องการอะไรบ้าง เช่น ต้องการให้นักเรียนมีพฤติกรรม 3 ด้าน คือ สติปัญญา ทักษะ และเจตคติ

8. พระสงฆ์ผู้สอน ควรเขียนแผนการสอนและสอนให้ได้ตามแผนการสอน ผักผ่อน เทคนิควิธีการสอนให้หลากหลาย บางโรงเรียนขาดความพร้อมในด้านการพัฒนาการเรียนการสอน ให้เป็นระบบมาตรฐานการจัดการเรียนการสอนและควรผลิตสื่อที่ดีๆ ให้ยิ่งขึ้น

9. พระสงฆ์ผู้สอน ควรมีงบประมาณเพื่อสามารถจัดหา จัดซื้อ สื่อการสอนที่เป็นปัจจุบันเข้ากับยุคสมัย มาใช้ให้มากกว่านี้ และควรมีการจัดฝึกอบรมทักษะการปฏิบัติใช้สื่อการสอน ให้ถูกต้องและถูกวิธี เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่นักเรียน

10. พระสงฆ์ผู้สอน ควรเน้นด้านการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการปฏิบัติ พฤติกรรม เช่น การปฏิบัติธรรมในชีวิตประจำวันให้มากๆ

11. พระสงฆ์ผู้สอน ควรมีแผนการสอน การวัดผลประเมินผลการเรียนการสอนที่หลากหลายและชัดเจนตรงตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้

12. พระสงฆ์ผู้สอน ควรมีการจัดฝึกอบรมครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน ให้มากขึ้นกว่านี้ เพื่อที่จะมีแนวทางหรือนโยบายการสอน ไปในทิศทางที่ถูกต้องหรือแนวทางเดียวกัน

13. พระสงฆ์ผู้สอน ส่วนใหญ่ไม่มีความรู้ความเข้าใจข้อมูล ขาดการเรียนรู้ ไม่สนใจ ส่งเสริม ควรให้ครูพระที่ยังไม่จบปริญญาตรีเรียนต่อ หรือจัดอบรมเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ

14. พระสงฆ์ผู้สอน ควรจัดการทำแผนการสอนและมีการพัฒนาการด้านข้อปฏิบัติ ความประพฤติตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา และให้เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนให้มากที่สุด และควรรู้กันไปอย่างต่อเนื่อง

15. พระสงฆ์ผู้สอน ควรจัดให้ผู้เรียนในการท่องจำหลักธรรมพร้อมอธิบาย เพื่อทำให้เด็กเปลี่ยนค่านิยม และสามารถปลูกฝังศีลธรรมและจริยธรรมได้ง่ายมากขึ้น

16. พระสงฆ์ผู้สอน ควรเปลี่ยนแปลงลักษณะของห้องเรียนระดับประถมศึกษา ให้มีกระบวนการเรียนรู้ อย่างหลากหลาย

17. พระสงฆ์ผู้สอน ควรเน้นเรื่องศาสนพิธี เพราะนักเรียนสามารถฝึกปฏิบัติและนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในชีวิตประจำวันได้จริง และควรมีการปฏิบัติในเวลาสอนในแต่ละครั้งด้วย

18. พระสงฆ์ผู้สอน ควรได้รับการนิเทศการสอนอย่างสม่ำเสมอ

19. พระสงฆ์ผู้สอน ควรศึกษาดูงานตามโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จ

20. พระสงฆ์ผู้สอน ควรจัดอบรมการเขียนแผนการสอนที่สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นของโรงเรียน

21. พระสงฆ์ผู้สอน ควรใช้สื่อในการสอนให้มากๆ

22. พระสงฆ์ผู้สอน ควรสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน เพื่อออกแบบการพัฒนาการเรียนการสอนด้านพฤติกรรมปฏิบัติ ได้ชัดเจน

23. โรงเรียนควรมีการอบรมหรือนำวิธีการสอนให้แก่พระสงฆ์ผู้สอน

24. ตำราเรียน และหนังสือประกอบการเรียน ในรายวิชาพระพุทธศาสนา ควรให้เหมือนกันทั่วประเทศ

3. แนวทางการแก้ปัญหาด้านการดำเนินการจัดการเรียนการสอน

1. พระสงฆ์ผู้สอน ควรดำเนินการสอน โดยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ให้ยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง

2. พระสงฆ์ผู้สอน ควรจัดลำดับความสำคัญของเนื้อหาสาระสำคัญของ วิชาพระพุทธศาสนา เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม สังคม สถานการณ์ในสังคมที่นักเรียนอยู่ และสภาพการณ์ปัจจุบัน และมีการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง ในด้านการจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนมีส่วนร่วมและได้ปฏิบัติงานจริง ให้นักเรียนได้ฝึกคิดกล้าแสดงออก และควรฝึกสมาธิให้มากๆ

3. พระสงฆ์ผู้สอน ควรดำเนินการสอนแบบเป็นขั้นตอน จัดสถานที่ให้เอื้อต่อการเรียน จัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

4. พระสงฆ์ผู้สอนควร เน้นกิจกรรมที่นำเอาไปใช้ในชีวิตประจำวันให้มาก ให้นักเรียนได้เห็นความสำคัญและนำไปใช้ได้จริงๆ

5. พระสงฆ์ผู้สอน ควรดำเนินการจัดการเรียนการสอนเป็นไปอย่างต่อเนื่อง จัดให้มีเวลาในการดำเนินการให้พอสมควรในการเตรียมตัวในการจัดกิจกรรมแต่ละครั้ง

6. พระสงฆ์ผู้สอน ควรจัดให้ปฏิบัติในเรื่องของศีล 5 ให้มากๆ ส่วนมากดำเนินการจัดการเรียนการสอนตามแบบหนังสือของพระพุทธศาสนา ควรนำเกร็ดชีวิต และมีแผนชีวิตเกี่ยวกับเรื่องประเพณีวัฒนธรรมและพุทธศาสนา และนิทานชาดก เพื่อเป็นคติสอนใจให้นักเรียนนำไปเป็นแบบอย่างที่ดี และแนะนำข้อคิดที่ดีๆให้ทราบ เน้นให้เด็กได้รู้เข้าใจสภาพความดี ความชั่ว เกรงกลัวต่อผลบาป จึงจะจูงใจให้เด็กฝึกฝนศีลธรรมที่จะปฏิบัติตามศีลธรรม จริยธรรม จนติดเป็นนิสัยได้

7. พระสงฆ์ผู้สอน ควรมีทักษะการสอน และเทคนิคการสอน ความเข้าใจและเข้าถึงนักเรียน ความเป็นกันเอง เพื่อสามารถเข้าถึงผู้เรียนได้ดีขึ้น

8. พระสงฆ์ผู้สอน ควรมีการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย ซึ่งนักวิชาการได้นำเสนอไว้สามารถนำมาใช้จัดการเรียนการสอนได้ตามวัตถุประสงค์และทักษะพิสัย ตามความเหมาะสม และมีกิจกรรมด้านจริยธรรมก่อนเข้าห้องเรียน เช่น ฟังบรรยายพุทธสุภาษิตประกอบนิทาน นั่งสมาธิก่อนเข้าห้องเรียน เป็นต้น

9. พระสงฆ์ผู้สอน ควรจัดการเรียนการสอนให้ครบตามเนื้อหา เน้นการปฏิบัติ ตามบริบท สถานที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน โดยยึดเป้าหมายที่ต้องการหรือพึงประสงค์เป็นหลัก ในการดำเนินการจัดการเรียน เพราะนักเรียนในปัจจุบันนั้น ต้องเข้าใจตามทันนักเรียนและควรจัดกิจกรรมให้เข้ากันยุคทันสมัย

10. พระสงฆ์ผู้สอน ควรมีเวลาจัดการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนา น้อยเกินไป ทำให้ขาดความรู้ที่ต่อเนื่อง ส่วนใหญ่เกิดจากสภาพปัญหา นักเรียนเอง อ่านหนังสือไม่ออก และไม่ตั้งใจในการเรียน เป็นต้น

11. พระสงฆ์ผู้สอน ควรอบรมเทคนิคการสอนที่หลากหลาย จัดอบรมการผลิตสื่อการเรียนการสอน และวิธีใช้ เทคนิคการนำเข้าสู่บทเรียน และเน้นการปฏิบัติ หรือการนำไปใช้ เน้นทักษะการทำงานเป็นกลุ่ม การศึกษาเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานที่ และการมีส่วนร่วมของนักเรียน เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนสนใจโดยครอบคลุมทั้ง 3 ด้าน คือ ทักษะ จิตตะ พุทธิพิสัยให้มากๆ

12. โรงเรียน มีคอมพิวเตอร์ช่วยสอนน้อย ถึงแม้ก็ยังขาดการบำรุงรักษาให้มีสภาพพร้อมใช้งานได้

4. แนวทางการแก้ปัญหาด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน

บุคลากรครูผู้สอน

1. พระสงฆ์ผู้สอน ควรจัดการวัดประเมินผลอยู่ตลอดเวลา ทั้งในและนอกสถานศึกษา และทั้งผู้สอน-ครู-นักเรียน อย่างต่อเนื่องตามสภาพจริง

2. พระสงฆ์ผู้สอน ควรเป็นผู้ประเมินผลด้วยตนเอง เช่นเดียวกับครูผู้สอนในโรงเรียน ทำการประเมินผลทุกๆ เดือน

3. พระสงฆ์ผู้สอน ควรมีการวัดผลการเรียนรู้ โดยจะสอนให้รู้ ทำให้ดู สอนให้เอาไปใช้ให้เกิดประโยชน์และติดตามคุณผลงานแต่ละคนว่า นิสัย ความประพฤติเปลี่ยนแปลงจากเดิมมากหรือน้อยอย่างไร

4. พระสงฆ์ผู้สอน ควรมีการตรวจสอบหาข้อบกพร่อง และปัญหาของนักเรียน ทั้งก่อนและหลังเรียน มีการวัดผลและประเมินผลระหว่างเรียน มีการวัดผลและประเมินผลปลายภาคเรียน สุดท้าย นำผลการประเมินไปปรับปรุงให้ดีขึ้น

5. พระสงฆ์ผู้สอน ควรเน้นไปที่นักเรียนตามความเป็นจริง ให้นักเรียนออกมาแสดงความสามารถที่ได้เรียนไปแล้ว มีความประสบความสำเร็จหรือเปล่า ควรให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมินตนเองยิ่งขึ้น แบบวัดการประเมินต้องประเมินให้ผู้เรียนได้เข้าใจในบทเรียนจริงๆ โดยใช้แบบทดสอบเสมือนจริงในการทดสอบ แนวทางแก้ปัญหาควรจะเป็นการเก็บคะแนนจากการปฏิบัติเพิ่ม เช่น การฝึกทำสมาธิ การท่องจำหมวดธรรมะ การกล่าวคำอาราธนา เรื่องศาสนพิธี 1) สังเกตพฤติกรรม 2) การบ้าน 3) รายงาน 4) นำเสนอผลงาน 5) แบบวัดผลปรนัย อัตนัย เป็นต้น

6. พระสงฆ์ผู้สอน ควรดูจากพฤติกรรมและความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาที่จัดการเรียนการสอน

7. พระสงฆ์ผู้สอน ควรมีการวัดและการประเมินผล โดยให้ผู้ปกครองของนักเรียน หรือเพื่อนช่วยในการประเมิน จะได้ครอบคลุมเนื้อหาและวัดได้ตรงวัตถุประสงค์ ควรใช้เครื่องมือที่หลากหลายในการวัดผล และควรมีการประเมินพฤติกรรมอันพึงประสงค์ด้วย

8. พระสงฆ์ผู้สอน ควรมีการทำแผนวัดผลประเมินผลและทางโรงเรียนควรมีแบบวัดผลให้แก่พระผู้สอนวิชาพระพุทธศาสนาด้วย

9. พระสงฆ์ผู้สอน ควรมีการประเมินผลในแต่ละบทเรียน เมื่อมีการสอนจบแต่ละบทเรียน มีการวัดผลเชิงคุณภาพพฤติกรรมของนักเรียนควบคู่การสอน เพื่อพัฒนาจิตใจนักเรียนให้มีความนอบน้อมยิ่งกว่าเดิม คำพูดคำจาดีขึ้น กิริยาเรียบร้อยขึ้น เป็นต้น